

MRF 2021.196

EU-Domstolens vicepræsidents kendelse af 21. maj 2021, sag C-121/21 R, Tjekkiet mod Polen

Opsættende virkning af traktatbrudssøgsmål anlagt af Tjekkiet mod Polen om forlængelse af driften af en polsk brunkulsmine uden forudgående VVM-procedure, da den fortsatte minedrift kunne medføre uoprettelig skade på grundvandet på tjekkisk område og true drikkevandsforsyningen.

Sagen angik en åben brunkulsmine beliggende i den polske by Turów nær grænsen til Tjekkiet og Tyskland. I 1994 fik virksomheden PGE koncession på at drive minen i 26 år, dvs. indtil den 30. april 2020. I oktober 2019 ansøgte PGE om en forlængelse af koncessionsaftalen i yderligere seks år. En regional miljømyndighed traf i januar 2020 afgørelse om de miljømæssige betingelser for projektet, og på grundlag heraf meddelte den polske klimaminister den 20. marts 2020 tilladelse til udvinding af brunkul indtil 2026 uden forudgående VVM-procedure, idet ministeren henviste til, at det fremgår af den polske miljøvurderingslov, at en koncessionsaftale om brunkuludvinding kan forlænges én gang med seks år uden en forudgående vurdering af indvirkningen på miljøet, når forlængelsen er begrundet i en rationel forvaltning af forekomsten og sker uden udvidelse af koncessionsaftalens rækkevidde. Da Tjekkiet fandt, at forlængelsen af koncessionsaftalen udgjorde en overtrædelse af VVM-direktivet, anlagde Tjekkiet i februar 2021 traktatbrudssøgsmål mod Polen i medfør af TEUF artikel 259 og anmodede Domstolen om at pålægge Polen at indstille minedriften i Turów straks som en foreløbig forholdsregel i medfør af TEUF artikel 279 (opsættende virkning). Til støtte herfor henviste Tjekkiet navnlig til, at den fortsatte minedrift ville medføre et mærkbart fald i grundvandspejlet under det tjekkiske område og true drikkevandsforsyningen af ca. 10.000 indbyggere.

Efter fast praksis kan EU-Domstolen på grundlag af en interesseafvejning træffe afgørelse om foreløbige forholdsregler, hvis søgsmålet umiddelbart forekommer berettiget (fumus boni juris), og der foreligger uopsættelighed, dvs. at forholdsreglerne er nødvendige for at undgå et alvorligt og uopretteligt tab for sagsøgeren. Polen påstod principalt anmodningen afvist med henvisning til, at en dom i overensstemmelse med Tjekkiets påstand om Polens overtrædelse af VVM-direktivet ikke nødvendigvis ville indebære at minedriften skulle indstilles, idet Domstolen i sin praksis har anerkendt, at der kan ske efterfølgende retlig lovliggørelse af en overtrædelse af VVM-direktivet

(se sag C-411/17). EU-Domstolen (vicepræsidenten) fandt ikke, at anmodningen skulle afvises, idet formålet med de foreløbige retsmidler netop at sikre den fulde virkningen af afgørelsen i hovedsagen, ligesom en efterfølgende retlig lovliggørelse kun kan tillades rent undtagelsesvist. I forhold til realiteten gjorde Polen gældende, at en indstilling af minedriften ville have alvorlige miljømæssige, økonomiske og sociale følger, herunder fordi det ville true energiforsynings sikkerheden i Polen. Domstolen fandt, at betingelsen om fumus boni juris var opfyldt – hvilket Polen i øvrigt ikke havde bestridt – med henvisning til, at Polen havde forlænget koncessionsaftalen uden en forudgående vurdering af indvirkningen på miljøet, uanset at der for projekter omfattet af VVM-direktivets bilag II først kræves en særlig undersøgelse (screening) af, om en VVM-procedure er påkrævet, ud fra kriterierne i direktivets bilag III (præmis 48-50). For så vidt angik spørgsmålet om uopsættelighed fandt Domstolen, at det forekom tilstrækkeligt sandsynligt, at den fortsatte minedrift i det mindste udgjorde en af årsagerne til faldet i grundvandspejlet på tjekkisk område, som kunne true drikkevandsforsyningen, hvilket blev bekræftet af, at Polen havde iværksat afværgeforanstaltninger i form af afskærmning mod udsivning, der dog først ville stå færdig i 2023 (præmis 66-67 og 74). Hertil kom, at sådanne alvorlige skader sandsynligvis ikke efterfølgende ville kunne udbedres, hvorved der tillige måtte lægges vægt på forsigtighedsprincippet (præmis 70-71). Da et foreløbigt påbud om at indstille minedriften derfor ville kunne forhindre, at grundvandspejlet faldt til et uopretteligt lavt niveau, inden der var afsagt endelig dom, var betingelsen om uopsættelighed opfyldt. Endelig bemærkede Domstolen, at Polens indsigelser om de miljømæssige, økonomiske og sociale følger af en indstilling af minedriften ikke var tilstrækkeligt underbyggede. En eventuel mangel på el, såfremt et eller flere kulkraftværker måtte standse sin produktion, ville ifølge Domstolen kunne blive kompenseret, ligesom nedlæggelsen af arbejdspladser kunne kompenseres økonomisk. På denne baggrund påbød Domstolen Polen straks at

indstille driften af Turów-minen, indtil der blev afsagt endelig dom i sag C-121/21.

Kommentar: Kendelsen indeholder kun begrænsede oplysninger om sagens faktiske forhold og parternes anbringender i hovedsagen. Det er dog værd at bemærke, at EU-Domstolen ikke i forhold til betingelsen om *fumus boni juris* fandt anledning til at forholde sig til betydningen af Domstolens praksis om fornyelse af tilladelser til bestående virksomheder i relation til VVM-direktivet, jf. sag C-275/09, *Brussels Hoofdstedelijk Gewest m.fl.*, og sag C-121/11, *Pro-Braine m.fl.*, hvor Domstolen i sidstnævnte dom udtalte (præmis 32), at den blotte forlængelse af en eksisterende godkendelse til et projekt ikke kan kvalificeres som et ”projekt” omfattet af VVM-direktivet. Domstolens endelige dom i sag C-121/21 vil forventeligt kaste lys over VVM-direktivets anvendelsesområde ved forlængelse af eksisterende tilladelser og måske afklare nogle af de tvivlsspørgsmål, som Domstolens hidtidige praksis har givet anledning til, jf. uddybende Pagh: TjM 2011.184. Et andet spørgsmål, som Domstolen heller ikke tog stilling til i kendelsen, er, i hvilket omfang Polen vil kunne påberåbe sig undtagelsen i VVM-direktivets artikel 2, stk. 4, hvorefter en medlemsstat i undtagelsestilfælde og under visse nærmere betingelser kan fritage et konkret projekt fra direktivets bestemmelser. Under alle omstændigheder omfatter undtagelsen dog ikke Polens forpligtelse efter direktivets artikel 7 til at høre andre medlemsstater i tilfælde af væsentlige grænseoverskridende miljøpåvirkninger.

En kendelse om foreløbige retsmidler (opsættende virkning) afsagt af Domstolens vicepræsident er endelig og kan derfor ikke appelleres. Kendelsen har fremkaldt forargelse hos den polske regering, der har tilkendegivet, at den ikke agter at indstille driften af Turów-minen. Ved kendelse af 20. september 2021 har EU-Domstolens vicepræsident derfor dømt Polen til at betale dagbøder à 500.000 euro til EU-Kommissionen, indtil Polen efterkommer kendelsen af 21. maj 2021, jf. **MRF 2021.197**. Sagens atypiske karakter understreges yderligere af, at kendelsen om foreløbige retsmidler blev afsagt inden for rammerne af et traktatbrudssøgsmål anlagt af en anden medlemsstat (Tjekkiet) i medfør af TEUF artikel 259 – en søgsmålsform, der kun har været anvendt otte gange tidligere i Domstolens levetid og aldrig før på miljøområdet.

Sagen kan i øvrigt sammenholdes med traktatbrudssøgsmålet i sag C-441/17, *Kommissionen mod Polen* – der dog ikke angik VVM-direktivet, men derimod en påstået overtrædelse af habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 – hvor Polen ligeledes blev påbudt midlertidigt at indstille skovhugst i et Natura 2000-område og samtidig blev idømt dagbøder à 100.000 euro (kendelse af 20. november 2017). Sagen endte med, at Polen ved dom af 17. april 2018 blev dømt for at have overtrådt habitatdirektivet. Se uddybende Pagh: MAD 2017.402 og samme: TjM 2018.277.

KENDELSE AFSAGT AF DOMSTOLENS VICEPRÆSIDENT

21. maj 2021 (*)

»Særlige rettergangsformer – artikel 279 TEUF – anmodning om foreløbige forholdsregler – miljø – direktiv 2011/92/EU – vurdering af visse projekters indvirkning på miljøet – brunkulsudvinding i et åbent brud – brunkulsminen i Turów (Polen)«

I sag C-121/21 R,

angående en anmodning om foreløbige forholdsregler i henhold til artikel 279 TEUF, indgivet den 26. februar 2021,

Den Tjekkiske Republik ved M. Smolek, J. Vláčil og L. Dvořáková, som befuldmægtigede,

sagsøger,

mod

Republikken Polen ved B. Majczyna, som befuldmægtiget,

sagsøgt,

har

DOMSTOLENS VICEPRÆSIDENT,

efter at have hørt generaladvokat P. Pikamäe,

afsagt følgende

Kendelse

- 1 Den Tjekkiske Republik har med sin anmodning om foreløbige forholdsregler anmodet Domstolen om at pålægge Republikken Polen, at denne, indtil Domstolen har truffet afgørelse om sagens realitet, straks indstiller brunkulsudvindingen fra minen i Turów (Polen).
- 2 Anmodningen er fremsat inden for rammerne af et traktatbrudssøgsmål i henhold til artikel 259 TEUF, anlagt af Den Tjekkiske Republik den 26. februar 2021 med påstand om, at det fastslås, at Republikken Polen har tilsidesat de forpligtelser, der påhviler den i medfør af:
 - artikel 4, stk. 1 og 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (EUT 2012, L 26, s. 1), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014 (EUT 2014, L 124, s. 1) (herefter »VVM-direktivet«), sammenholdt med dette direktivs artikel 4, stk. 4-6, artikel 5, stk. 1 og 2, og artikel 6-9, idet den har forlænget tilladelsen til brunkulsminedrift med seks år uden at foretage en vurdering af indvirkningen på miljøet
 - VVM-direktivets artikel 6, stk. 2-7, artikel 7, stk. 5, artikel 8 og 9 samt artikel 11, stk. 1, idet den har tilladt udelukkelsen af den berørte offentlighed fra proceduren om meddelelse af en tilladelse til minedrift
 - VVM-direktivets artikel 11, stk. 1, idet den har erklæret, at den afgørelse, som den regionale direktør for miljøbeskyttelse i Wrocław (Polen) traf den 21. januar 2020 om de miljømæssige

betingelser for projektet vedrørende fortsat udvinding af brunkul fra forekomsterne i Turów indtil 2044 (herefter »VVM-afgørelsen«), kunne fuldbyrdes straks

- artikel 4, stk. 1, litra a), nr. ii), og artikel 4, stk. 1, litra b), nr. ii), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (EFT 2000, L 327, s. 1), idet den ikke i VVM-afgørelsen har inddraget en mulig fremgangsmåde i tilfælde af, at de berørte forekomster af vand ikke undtages, jf. dette direktivs artikel 4, stk. 5
 - VVM-direktivets artikel 6, stk. 2-7, artikel 7, stk. 1, 2 og 5, og artikel 8, idet den ikke har tilladt den berørte offentlighed og Den Tjekkiske Republiks deltagelse i den procedure, der førte til den afgørelse, som Republikken Polens klimaminister traf den 20. marts 2020 om ændring af tilladelse nr. 65/94 til at udvinde brunkul fra forekomsten i Turów, hvorved tilladelsen til brunkulsminedrift i denne mine blev forlænget med seks år (herefter »tilladelsen til brunkulsminedrift indtil 2026«)
 - VVM-direktivets artikel 9, stk. 1 og 2, idet den ikke har offentliggjort og meddelt Den Tjekkiske Republik tilladelsen til brunkulsminedrift indtil 2026 på en forståelig måde
 - VVM-direktivets artikel 11, stk. 1, idet den ikke har tilladt domstolsprøvelse af tilladelsen til brunkulsminedrift indtil 2026
 - artikel 7 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/4/EF af 28. januar 2003 om offentlig adgang til miljøoplysninger og om ophævelse af Rådets direktiv 90/313/EØF (EUT 2003, L 41, s. 26), idet den ikke har offentliggjort tilladelsen til brunkulsminedrift indtil 2026
 - princippet om loyalt samarbejde i artikel 4, stk. 3, TEU, idet den ikke har meddelt fuldstændige oplysninger i forbindelse med proceduren for meddelelse af tilladelsen til brunkulsminedrift indtil 2026
 - VVM-direktivets artikel 2, stk. 1, sammenholdt med dette direktivs artikel 4, stk. 1, idet den ikke har taget tilstrækkeligt hensyn til VVM-afgørelsen i tilladelsen til brunkulsminedrift indtil 2026, og
 - VVM-direktivets artikel 8a, stk. 1, litra b), idet den ikke i tilstrækkelig grad har fastlagt samtlige miljømæssige betingelser i tilladelsen til brunkulsminedrift indtil 2026.
- 3 Republikken Polen indgav den 6. april 2021 sine skriftlige bemærkninger vedrørende anmodningen om foreløbige forholdsregler.
- 4 Ved en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse af 19. april 2021 tilstillede Domstolens vicepræsident Republikken Polen en række spørgsmål til skriftlig besvarelse, som denne medlemsstat besvarede ved skrivelse af 26. april 2021.

Retsforskrifter

EU-retten

- 5 VVM-direktivets artikel 1 fastsætter:

»1. Dette direktiv vedrører vurderingen af indvirkningen på miljøet af offentlige og private projekter, der er af en sådan beskaffenhed, at de vil kunne påvirke miljøet væsentligt.

2. I dette direktiv forstås ved:

a) »projekt«:

- gennemførelse af anlægsarbejder eller andre installationer eller arbejder

- andre indgreb i det naturlige miljø eller i landskaber, herunder sådanne, der tager sigte på udnyttelse af ressourcer i undergrunden

[...]

- c) »tilladelse«: afgørelse fra den eller de kompetente myndighed(er), som giver bygherren ret til at gennemføre projektet

[...]«

6 Dette direktivs artikel 2, stk. 1, bestemmer:

»Medlemsstaterne vedtager de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at projekter, der bl.a. på grund af deres art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, undergives et krav om tilladelse og en vurdering af deres indvirkninger på miljøet, inden der gives tilladelse. Disse projekter er defineret i artikel 4.«

7 Det nævnte direktivs artikel 4, stk. 1-3, har følgende ordlyd:

»1. Med forbehold af artikel 2, stk. 4, skal projekter, der er opført i bilag I, underkastes en vurdering i henhold til artikel 5-10.

2. Med forbehold af artikel 2, stk. 4, skal medlemsstaterne afgøre, om projektet skal vurderes i henhold til artikel 5-10, for projekter, der er opført i bilag II. Medlemsstaterne skal foretage denne afgørelse ved hjælp af:

- a) en undersøgelse i hvert enkelt tilfælde,
eller
- b) tærskelværdier eller kriterier fastsat af medlemsstaten.

Medlemsstaterne kan beslutte at anvende begge de i litra a) og b) nævnte procedurer.

3. Ved en undersøgelse i hvert enkelt tilfælde eller ved fastsættelse af tærskelværdier eller kriterier i henhold til stk. 2 skal der tages hensyn til de relevante udvælgelseskriterier i bilag III. [...]«

8 VVM-direktivets bilag I med overskriften »Projekter omhandlet i artikel 4, stk. 1« nævner i punkt 19 »[s]tenbrud og minedrift i åbne brud, hvor minestedets areal er over 25 hektar, eller tørvegravning på et areal over 150 hektar« og i punkt 24 »[e]nhver ændring eller udvidelse af projekter, der er opført i dette bilag, såfremt en sådan ændring eller udvidelse i sig selv opfylder de eventuelle tærskelværdier, der er fastsat i dette bilag«.

9 Dette direktivs bilag II med overskriften »Projekter omhandlet i artikel 4, stk. 2« nævner i punkt 2, litra a), »[s]tenbrud og minedrift i åbne brud samt tørvegravning (projekter, som ikke er omfattet af bilag I)«, i punkt 2, litra e), »[o]verfladeanlæg til udvinding af stenkul, råolie, naturgas og malme samt bituminøs skifer« og i punkt 13, litra a), »[æ]ndringer eller udvidelser af projekter i bilag I eller nærværende bilag, som allerede er godkendt, er udført eller er ved at blive udført, når de kan have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet (ændring eller udvidelse, som ikke er omfattet af bilag I)«.

Polsk ret

10 Artikel 72, stk. 2, i ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (lov om adgang til oplysninger om miljø og miljøbeskyttelse, om borgernes deltagelse i miljøbeskyttelse og om vurderinger af indvirkningen på miljøet) af 3. oktober 2008 (Dz. U. nr. 199, pos. 1227, herefter »miljøoplysningsloven«) fastsætter:

»Kravet om en afgørelse om de miljømæssige betingelser finder ikke anvendelse på ændringer:

[...]

2) af en koncessionsaftale eller en afgørelse som omhandlet i afsnit 1, punkt 4 og 5, herunder:

[...]

- k) muligheden for én gang at forlænge en koncessionsaftale om brunkulsudvinding med indtil seks år, hvis forlængelsen af koncessionsaftalen er begrundet i en rationel forvaltning af forekomsten uden udvidelse af koncessionsaftalens rækkevidde

[...]«

Sagens baggrund og den administrative procedure

- 11 Den åbne brunkulsmine i Turów er beliggende på polsk område i nærheden af grænsen til Den Tjekkiske Republik og til Forbundsrepublikken Tyskland.
- 12 Den 27. april 1994 tildelte de kompetente polske myndigheder selskabet PGE Elektrownia Bełchatów S.A., nu PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. (herefter »selskabet«), en koncessionsaftale om driften af denne mine i 26 år, dvs. indtil den 30. april 2020.
- 13 Den 24. oktober 2019 indgav selskabet en ansøgning om forlængelse af denne koncessionsaftale i yderligere seks år i henhold til miljøoplysningslovens artikel 72, stk. 2.
- 14 Den 21. januar 2020 traf den regionale direktør for miljøbeskyttelse i Wrocław VVM-afgørelsen, og den 23. januar 2020 erklærede han, at den kunne fuldbyrdes straks. Den 24. januar 2020 føjede selskabet VVM-afgørelsen til sin anmodning om forlængelse af koncessionsaftalen om minedrift, som det havde indgivet den 24. oktober 2019.
- 15 Ved afgørelse af 20. marts 2020 gav Republikken Polens klimaminister tilladelse til udvinding af brunkul indtil 2026 på grundlag af miljøoplysningslovens artikel 72, stk. 2.
- 16 Idet Den Tjekkiske Republik fandt, at Republikken Polen ved at give denne tilladelse havde overtrådt EU-retten i flere henseender, forelagde den den 30. september 2020 sagen for Europa-Kommissionen i overensstemmelse med artikel 259 TEUF.
- 17 Den 30. oktober 2020 fremsatte Republikken Polen sine bemærkninger. Den 13. november 2020 afgav disse to medlemsstater mundtlige indlæg under en høring afholdt af Kommissionen.
- 18 Den 17. december 2020 afgav Kommissionen en begrundet udtalelse, hvori den foreholdt Republikken Polen flere overtrædelser af EU-retten. Kommissionen fastslog navnlig, at denne medlemsstat havde overtrådt VVM-direktivets artikel 4, stk. 1 og 2, idet den havde vedtaget en bestemmelse om forlængelse i indtil seks år af en tilladelse til brunkulsminedrift uden at foretage en vurdering af indvirkningen på miljøet.
- 19 Den 26. februar 2021 anlagde Den Tjekkiske Republik det i denne kendelses præmis 2 anførte traktatbrudssøgsmål.

Parternes påstande

- 20 Den Tjekkiske Republik har nedlagt følgende påstande:
- Republikken Polen tilpligtes at indstille brunkulsminedriften i Turów straks.
 - Republikken Polen tilpligtes at betale sagsomkostningerne.
- 21 Republikken Polen har nedlagt følgende påstande:

- Anmodningen om foreløbige forholdsregler afvises, idet det er åbenbart, at den ikke kan antages til realitetsbehandling.
- Subsidiært forkastes anmodningen om foreløbige forholdsregler som ugrundet.
- Den Tjekkiske Republik tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

Anmodningen om foreløbige forholdsregler

Formaliteten

- 22 Republikken Polen har gjort gældende, at Den Tjekkiske Republiks anmodning om foreløbige forholdsregler skal afvises, idet det er åbenbart, at den ikke kan antages til realitetsbehandling, eftersom denne medlemsstat ikke har godtgjort, at der findes en direkte og snæver sammenhæng mellem de foreløbige forholdsregler, hvorom der er anmodet, og de overtrædelser af EU-retten, som den har gjort gældende i hovedsagen.
- 23 I denne henseende har Republikken Polen nærmere bestemt anført, at selv om sagsøgeren skulle få medhold i hovedsagen, indebærer det ikke nødvendigvis, at minedriften i Turów skal indstilles. Polen vil nemlig i henhold til foranstaltningerne til fuldbyrdelse kun være forpligtet til at afhjælpe de fejl og mangler, som VVM-afgørelsen og tilladelsen til brunkulsminedrift indtil 2026 er behæftet med.
- 24 Republikken Polen har gjort opmærksom på, at i den sag, der gav anledning til dom af 29. juli 2019, Inter-Environnement Wallonie og Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen (C-411/17, EU:C:2019:622, præmis 173-175), fastslog Domstolen, at EU-retten ikke er til hinder for, at nationale regler på visse betingelser gør det muligt at lovliggøre operationer eller handlinger, der er i strid med EU-retten med hensyn til forpligtelsen til at foretage en vurdering af indvirkningen på miljøet. Republikken Polen vil således ifølge retspraksis fra denne dom kunne ændre de af Den Tjekkiske Republik anfægtede administrative afgørelser uden at skulle indstille brunkulsminedriften i Turów.
- 25 Republikken Polen er følgelig af den opfattelse, at de foreløbige foranstaltninger, som Den Tjekkiske Republik har anmodet om, ikke har til formål at sikre den fulde virkning af dommen i hovedsagen, og at iværksættelsen af disse foranstaltninger vil få virkninger, som rækker langt ud over de forpligtelser, der måtte udspringe af denne dom.
- 26 Denne argumentation kan ikke tages til følge.
- 27 For det første skal det nemlig fastslås, at den nævnte argumentation bunder i en forveksling mellem formålet med en sag om foreløbige forholdsregler og rækkevidden af de foranstaltninger, som er nødvendige for at opfylde en dom, hvorved der er konstateret et traktatbrud i henhold til artikel 259 TEUF.
- 28 I denne henseende skal det på den ene side anføres, at formålet med en sag om foreløbige forholdsregler er at sikre den fulde virkning af den afgørelse, der skal træffes i den hovedsag, som sagen om foreløbige forholdsregler er knyttet til, hvilket i den foreliggende sag er et traktatbrudssøgsmål, der er anlagt i henhold til artikel 259 TEUF med påstand om, at det fastslås, at Republikken Polen har tilsidesat sine forpligtelser i medfør af EU-retten.
- 29 På den anden side forholder det sig ganske vist således, at såfremt Domstolen fastslår, at en medlemsstat ikke har overholdt en forpligtelse, som påhviler den i henhold til traktaterne, skal denne stat i overensstemmelse med artikel 260, stk. 1, TEUF gennemføre de til dommens opfyldelse nødvendige foranstaltninger. Spørgsmålet om, hvilke foranstaltninger der er nødvendige for opfyldelsen af en dom, hvorved der er konstateret et traktatbrud, er imidlertid ikke genstand for en dom, der er afsagt i henhold til artikel 259 TEUF (jf. i denne retning dom af 8.4.2014, Kommissionen mod Ungarn, C-288/12, EU:C:2014:237, præmis 33).
- 30 Republikken Polens argumentation ville imidlertid, hvis den blev taget til følge, fratage sagen om foreløbige forholdsregler i forbindelse med et traktatbrudssøgsmål i henhold til artikel 259 TEUF alt

indhold, for så vidt som Domstolen ikke i den dom, som fastslår traktatbruddet, kan pålægge den pågældende medlemsstat at træffe bestemte foranstaltninger til opfyldelse af denne dom. Det kan under alle omstændigheder ikke udelukkes, at Republikken Polen, hvis Den Tjekkiske Republik får medhold i hovedsagen, skal træffe fuldbyrdelsesforanstaltninger, som indebærer indstilling af brunkulsminedriften i Turów.

31 For det andet er det tilstrækkeligt at konstatere, at selv om Domstolen ganske vist i præmis 173 i dom af 29. juli 2019, *Inter-Environnement Wallonie og Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen* (C-411/17, EU:C:2019:622), fastslog, at EU-retten ikke er til hinder for, at nationale regler i visse tilfælde gør det muligt at lovliggøre operationer eller handlinger, der er i strid med EU-retten, kan denne mulighed kun anvendes rent undtagelsesvis, og medlemsstaten skal principielt træffe foranstaltninger med henblik på suspension eller annullation af den tilladelse til et projekt, som er vedtaget i strid med EU-retten (jf. i denne retning dom af 29.7.2019, *Inter-Environnement Wallonie og Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen*, C-411/17, EU:C:2019:622, præmis 172 og 174, og af 12.11.2019, *Kommissionen mod Irland (Vindmøllepark ved Derrybrien)*, C-261/18, EU:C:2019:955, præmis 75 og 76).

32 På denne baggrund kan anmodningen om foreløbige forholdsregler antages til realitetsbehandling.

Realiteten

33 Artikel 160, stk. 3, i Domstolens procesreglement bestemmer, at anmodninger om foreløbige forholdsregler skal angive »sagens genstand, de omstændigheder, der medfører uopsættelighed, og de faktiske og retlige grunde til, at den foreløbige forholdsregel, anmodningen vedrører, umiddelbart forekommer begrundet«.

34 Dommeren i sager om foreløbige forholdsregler kan således kun foreskrive foreløbige forholdsregler, såfremt det er godtgjort, at de umiddelbart er berettigede af faktiske og retlige grunde (*fumus boni juris*), og såfremt der foreligger uopsættelighed, dvs. at det for at undgå et alvorligt og uopretteligt tab for sagsøgeren er nødvendigt at foreskrive dem og tillægge dem retsvirkninger før afgørelsen i hovedsagen. Den retsinstans, der skal træffe afgørelse om foreløbige forholdsregler, skal i givet fald ligeledes foretage en interesseafvejning. Disse betingelser er kumulative, således at anmodningen om foreløbige forholdsregler skal forkastes, såfremt en af betingelserne ikke er opfyldt (kendelse af 8.4.2020, *Kommissionen mod Polen*, C-791/19 R, EU:C:2020:277, præmis 51 og den deri nævnte retspraksis).

Fumus boni juris

35 I henhold til fast retspraksis er betingelsen om *fumus boni juris* opfyldt, når mindst et af de anbringender, som den part, der anmoder om de foreløbige forholdsregler, har gjort gældende til støtte for hovedsagen, umiddelbart forekommer relevant og under alle omstændigheder ikke er uden rimeligt grundlag. Dette er bl.a. tilfældet, når et af de fremsatte anbringender rejser komplekse juridiske spørgsmål, hvis løsning ikke gør sig gældende uden videre og dermed fortjener en dybere undersøgelse, som ikke kan foretages af dommeren i sager om foreløbige forholdsregler, men skal være genstand for hovedsagen, eller når der er en væsentlig juridisk uenighed mellem parterne, hvis løsning ikke gør sig gældende uden videre (kendelse af 17.12.2018, *Kommissionen mod Polen*, C-619/18 R, EU:C:2018:1021, præmis 30, og af 8.4.2020, *Kommissionen mod Polen*, C-791/19 R, EU:C:2020:277, præmis 52).

36 I den foreliggende sag har Den Tjekkiske Republik, med henblik på at godtgøre, at der foreligger *fumus boni juris*, navnlig påberåbt sig et anbringende – svarende til det første klagepunkt i forbindelse med det første anbringende, der er fremsat i hovedsagen – om, at Republikken Polen med vedtagelsen af miljøoplysningslovens artikel 72, stk. 2, hvorefter gyldigheden af en koncessionsaftale om udvinding af brunkul kan forlænges én gang med indtil seks år, uden at der foretages en vurdering af indvirkningen på miljøet, bl.a. har tilsidesat VVM-direktivets artikel 4, stk. 1 og 2.

37 Ifølge Den Tjekkiske Republik skal minedriftsprojekter i åbne brud, hvor minestedets areal er over 25 hektar, underkastes en vurdering af deres indvirkninger på miljøet i overensstemmelse med VVM-direktivets artikel 4, stk. 1, og punkt 19 i bilag I til dette direktiv. Desuden skal enhver ændring eller

udvidelse af sådanne projekter i medfør af dette bilags punkt 24 ligeledes underkastes en vurdering af deres indvirkninger på miljøet.

- 38 Endvidere har Den Tjekkiske Republik påpeget, at minedriftsprojekter i åbne brud, hvor minestedets areal er uafgrænset, undergives en vurdering af deres indvirkning på miljøet i medfør af VVM-direktivets artikel 4, stk. 2, sammenholdt med punkt 2, litra a), i bilag II til dette direktiv.
- 39 For så vidt som en »koncessionsaftale« som omhandlet i miljøoplysningslovens artikel 72, stk. 2, udgør en »tilladelse« som omhandlet i VVM-direktivets artikel 1, stk. 2, skal proceduren for tildeling af en sådan koncessionsaftale imidlertid opfylde de forpligtelser, der udspringer af dette direktiv, navnlig dem, der er fastsat i dette direktivs artikel 4, stk. 1 og 2. Efter Den Tjekkiske Republiks opfattelse har Republikken Polen tilsidesat disse forpligtelser, idet den i miljøoplysningslovens artikel 72, stk. 2, har bestemt, at gyldigheden af en koncessionsaftale om udvinding af brunkul kan forlænges én gang med indtil seks år, uden at der foretages en vurdering af indvirkningen på miljøet.
- 40 Republikken Polen har ikke bestridt Den Tjekkiske Republiks argumenter om, at der foreligger fumus boni juris i den foreliggende sag.
- 41 I denne henseende skal det anføres, at begrebet »projekt« i henhold til VVM-direktivets artikel 1, stk. 2, litra a), i direktivets forstand henviser til alle indgreb i det naturlige miljø eller i landskaber, herunder sådanne, der tager sigte på udnyttelse af ressourcer i undergrunden. I det nævnte direktivs artikel 1, stk. 2, litra c), defineres begrebet »tilladelse« i direktivets forstand som en afgørelse fra den eller de kompetente myndighed(er), som giver bygherren ret til at gennemføre projektet.
- 42 Projekter som omhandlet i VVM-direktivets artikel 1, stk. 2, litra a), skal, inden der gives tilladelse, underkastes en miljøkonsekvensvurdering i henhold til dette direktivs artikel 2, stk. 1, når de bl.a. på grund af deres art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet (dom af 29.7.2019, Inter-Environnement Wallonie og Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, præmis 73).
- 43 Sidstnævnte bestemmelse stiller således ikke krav om, at ethvert projekt, der kan få væsentlig indvirkning på miljøet, undergives den i VVM-direktivet foreskrevne vurderingsprocedure, men alene de projekter, der nævnes i dette direktivs artikel 4, som, alt efter om det er stk. 1 eller stk. 2, der finder anvendelse, henviser til de projekter, der er opregnet i direktivets bilag I og II (jf. i denne retning dom af 29.7.2019, Inter-Environnement Wallonie og Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, præmis 74).
- 44 Hvad for det første angår de projekter, der er omhandlet i bilag I til VVM-direktivet, som dette direktivs artikel 4, stk. 1, henviser til, indebærer de efter deres art en risiko for væsentlige indvirkninger på miljøet og skal obligatorisk gøres til genstand for en miljøkonsekvensvurdering (jf. i denne retning dom af 29.7.2019, Inter-Environnement Wallonie og Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, præmis 75).
- 45 Blandt disse projekter figurerer, jf. punkt 19 i bilag I til VVM-direktivet, minedrift i åbne brud, hvor minestedets areal er over 25 hektar, og enhver ændring eller udvidelse, jf. dette bilags punkt 24, af sådanne projekter, der opfylder denne tærskelværdi.
- 46 Hvad for det andet angår de projekter, der er omhandlet i bilag II til VVM-direktivet, som dette direktivs artikel 4, stk. 2, henviser til, fastslår medlemsstaterne enten på grundlag af en undersøgelse i hvert enkelt tilfælde eller på grundlag af grænseværdier eller kriterier fastsat af disse medlemsstater eller på grundlag af begge disse fremgangsmåder, hvorvidt der for disse projekter skal foretages en vurdering af indvirkningen på miljøet.
- 47 Blandt de projekter, der er omhandlet i bilag II til VVM-direktivet, figurerer i overensstemmelse med dette bilags punkt 2, litra a), andre minedriftsprojekter i åbne brud end dem, der er omfattet af dette direktivs bilag I, og enhver ændring eller udvidelse, jf. punkt 13, litra a), af sådanne projekter, når de kan have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet.

- 48 Domstolen har fastslået, at de kompetente nationale myndigheder, der skal tage stilling til en ansøgning om tilladelse til et projekt, der henhører under VVM-direktivets bilag II, skal foretage en særlig undersøgelse af, om der under hensyntagen til kriterierne i dette direktivs bilag III skal foretages en vurdering af indvirkningen på miljøet (dom af 14.1.2016, Kommissionen mod Bulgarien, C-141/14, EU:C:2016:8, præmis 94 og den deri nævnte retspraksis).
- 49 I den foreliggende sag følger det af miljøoplysningslovens artikel 72, stk. 2, at muligheden for én gang at forlænge en koncessionsaftale om brunkulsudvinding med indtil seks år ikke er betinget af en forudgående vurdering af indvirkningen på miljøet, når denne forlængelse er begrundet i en rationel forvaltning af forekomsten uden udvidelse af koncessionsaftalens rækkevidde. Det fremgår endvidere af sagens akter, der er fremlagt for Domstolen, at tilladelsen til brunkulsminedrift indtil 2026 blev givet på grundlag af denne bestemmelse.
- 50 Under disse omstændigheder kan det ved første øjekast ikke udelukkes, at miljøoplysningslovens artikel 72, stk. 2, tilsidesætter de krav, der følger af VVM-direktivets artikel 4, stk. 1 og 2, hvorefter en udvidelse af et minedriftsprojekt i åbne brud nærmere bestemt skal gøres til genstand for en vurdering af indvirkningen på miljøet eller i det mindste en forudgående undersøgelse af, om det er nødvendigt at foretage en sådan vurdering.
- 51 Som følge heraf, og uden at der på dette trin træffes afgørelse om, hvorvidt de argumenter, som parterne har påberåbt sig i forbindelse med hovedsagen, er begrundede, hvilket hører under Domstolens kompetence, når den træffer afgørelse om realiteten, skal det fastslås, at de argumenter, som Den Tjekkiske Republik har fremført til støtte for det første klagepunkt i forbindelse med det første anbringende, der er fremsat i hovedsagen, og som underbygger den foreliggende anmodning om foreløbige forholdsregler og vedrører en tilsidesættelse af VVM-direktivets artikel 4, stk. 1 og 2, ikke ved første øjekast forekommer at være uden rimeligt grundlag som omhandlet i den i nærværende kendelses præmis 35 nævnte retspraksis.
- 52 Det følger heraf, at betingelsen om *fumus boni juris* er opfyldt i den foreliggende sag.

Uopsættelighed

- 53 Det skal påpeges, at formålet med en sag om foreløbige forholdsregler er at sikre den fulde virkning af den fremtidige endelige afgørelse med henblik på at undgå en lakune i den retsbeskyttelse, som Domstolen sikrer. Det er for at opfylde denne målsætning, at uopsætteligheden skal vurderes i forhold til, hvor nødvendigt det er, at der træffes en foreløbig afgørelse med henblik på at undgå et alvorligt og uopretteligt tab for den part, der anmoder om den midlertidige beskyttelse. Det er denne part, som skal godtgøre, at den ikke kan afvente afgørelsen i hovedsagen uden at risikere at blive påført en sådan skade. Med henblik på at godtgøre, at der foreligger et sådant alvorligt og uopretteligt tab, er det ikke nødvendigt, at det godtgøres, at der er en absolut vished for, at tabet indtræder. Det er tilstrækkeligt, at skaden kan forudsiges med en tilstrækkelig grad af sandsynlighed (kendelse af 8.4.2020, Kommissionen mod Polen, C-791/19 R, EU:C:2020:277, præmis 82 og den deri nævnte retspraksis).
- 54 I den foreliggende sag har Den Tjekkiske Republik gjort gældende, at en fortsættelse af minedriften i Turów, indtil Domstolen har afsagt dom om sagens realitet (herefter »den endelige dom«), vil medføre et mærkbart fald i grundvandsspejlet under det tjekkiske område, der ligger tæt på grænsen til Republikken Polen, hvilket tillige vil true drikkevandsforsyningen af ca. 10 000 indbyggere på tjekkisk område og forårsage jordsætning, der igen kan give sætningsskader på bygninger.
- 55 Den Tjekkiske Republik har navnlig for det første gjort gældende, at disse udvindingsaktiviteter på grund af denne mines drænsystem allerede medfører en massiv og uafbrudt afstrømning af grundvand fra tjekkisk område i retning af polsk område i størrelsesordenen 3,10 m³ pr. minut. Dette fænomen, der har stået på i årtier, medfører et hastigt faldende grundvandsspejl, især i de tertiære og kvartære lag, og udtørring af vandløbene. Den Tjekkiske Republik har tilføjet, at siden udstedelsen af tilladelsen til brunkulsminedrift indtil 2026 har der kunnet iagttages et betydeligt hastigere fald i grundvandsspejlet, idet det er faldet med 9,45 m i løbet af ti måneder. På grundlag af disse oplysninger har Den Tjekkiske Republik hævdet, at en fortsættelse af minedriften i Turów indtil afsigelsen af den endelige dom kun kan medføre et endnu større fald i grundvandsspejlet og navnlig påvirke de tertiære og kvartære lag.

- 56 Denne medlemsstat har for det andet påpeget, at faldet i grundvandsspejlet har en direkte indvirkning på drikkevandsforsyningen af det berørte område, for så vidt som dette fænomen dels påvirker Uhelna-kilden (Den Tjekkiske Republik), som nu ikke længere fuldt ud kan udnyttes til godkendt indvinding af vand, dels de korte drikkevandsboringer, som risikerer at tørre ud. En fortsættelse af minedriften i Turów indtil afsigelsen af den endelige dom vil forværre vandsituationen i Uhelna-kilden og umuliggøre udnyttelsen af disse brøndboringer, hvorved drikkevandsforsyningen af ca. 10 000 indbyggere i det berørte område trues.
- 57 For det tredje har Den Tjekkiske Republik gjort gældende, at faldet i grundvandsspejlet i det aktuelt berørte område også kan medføre pludselig afstrømning af grundvand fra et område, som ikke hidtil har været berørt.
- 58 For det fjerde og sidste har Den Tjekkiske Republik hævdet, at en fortsættelse af brunkulsudvindingen fra minen i Turów indtil afsigelsen af den endelige dom vil fremkalde jordsætning i denne mines nærområde på 5-10 mm med deraf følgende forværring af indvirkningen på bygningers stabilitet samt bygningsskader.
- 59 I denne sammenhæng skal det bemærkes, at hensigten med en sag om foreløbige forholdsregler ikke er at fastslå de faktiske omstændigheder omkring komplekse og stærkt omstridte spørgsmål. Dommeren i sager om foreløbige forholdsregler råder ikke over de nødvendige midler til at foretage den krævede kontrol, og i mange tilfælde kan en sådan kontrol kun vanskeligt foretages i tide (kendelse af 20.11.2017, Kommissionen mod Polen, C-441/17 R, EU:C:2017:877, præmis 54).
- 60 Derudover skal dommeren i sager om foreløbige forholdsregler alene med henblik på vurderingen af spørgsmålet om uopsættelighed, og uden at dette indebærer nogen stillingtagen fra Domstolens side til, om de klagepunkter, der er fremført af den anmodende part vedrørende realiteten, er begrundede, lægge til grund, at disse klagepunkter eventuelt kan tiltrædes. Den alvorlige og uoprettelige skade, hvis sandsynlige indtræden skal godtgøres, er den, der i givet fald følger i tilfælde af, at det afvises at anordne de foreløbige forholdsregler, der er anmodet om, såfremt søgsmålet efterfølgende tages til følge ved realitetsbehandlingen (kendelse af 8.4.2020, Kommissionen mod Polen, C-791/19 R, EU:C:2020:277, præmis 83 og den deri nævnte retspraksis).
- 61 Med henblik på at fastslå uopsætteligheden har Den Tjekkiske Republik i det væsentlige gjort gældende, at en fortsættelse af brunkulsudvindingen fra minen i Turów indtil afsigelsen af den endelige dom vil kunne medføre et betydeligt fald i grundvandsspejlet på tjekkisk område, hvilket vil bringe drikkevandsforsyningen af ca. 10 000 indbyggere i fare og fremkalde jordsætning med bygningsskader til følge.
- 62 De interesser, som Den Tjekkiske Republik har påberåbt sig, er således knyttet til hensynet til miljøbeskyttelsen, folkesundheden og ejendomsretten.
- 63 Det skal i denne forbindelse først og fremmest fastslås, at den skade, som Den Tjekkiske Republik har hævdet at have lidt på grund af de opståede skader på bygninger som følge af jordsætning, hovedsageligt er af økonomisk karakter. En sådan skade kan dog ikke, bortset fra ganske usædvanlige tilfælde, betragtes som uoprettelig, da en økonomisk erstatning som hovedregel kan genoprette skadelidtes økonomiske situation, som den forelå, før skaden indtraf (kendelse afsagt af Domstolens præsident den 18.4.2012, Det Forenede Kongerige mod Rådet, C-656/11 R, ikke trykt i Sml., EU:C:2012:211, præmis 42).
- 64 Da Den Tjekkiske Republik ikke har gjort gældende, at der foreligger et sådant ganske usædvanligt tilfælde, skal det fastslås, at denne medlemsstat ikke har godtgjort, at der foreligger en uoprettelig skade, der er knyttet til bygningsskader forårsaget af jordsætning som følge af en fortsættelse af brunkulsudvindingen fra minen i Turów.
- 65 Derimod kan den skade, der er knyttet til faldet i grundvandsspejlet og truslen mod drikkevandsforsyningen af befolkningsgrupper, der er afhængige af disse vandforekomster, udgøre alvorlige og uoprettelige skader for miljøet og folkesundheden.

- 66 Det forekommer tilstrækkeligt sandsynligt i lyset af de sagsakter, som er forelagt Domstolen, at en fortsættelse af brunkulsudvindingen fra minen i Turów indtil afsigelsen af den endelige dom kan få skadelige virkninger for grundvandsspejlet på tjekkisk område. Det fremgår nemlig af disse sagsakter, at disse udvindingsaktiviteter medfører uafbrudt afstrømning af en betydelig vandmængde fra tjekkisk område i retning af polsk område, hvilket forårsager en klar sænkning af grundvandsspejlet på tjekkisk område, som kan true drikkevandsforsyningen af befolkningsgrupper, som er afhængige af de berørte vandforekomster.
- 67 Risikoen for overudnyttelse af den grundvandsforekomst, der er beliggende på tjekkisk område, som følge af en fortsættelse af de nævnte aktiviteter er i øvrigt blevet godtgjort af den omstændighed, at Republikken Polen har truffet en korrigerende foranstaltning af stort omfang, nemlig opførelsen af en afskærmning mod udsivning, der bl.a. har til formål at mindske disse aktiviteter skadelige indvirkninger på miljøet. Det fremgår imidlertid af Republikken Polens skriftlige bemærkninger til anmodningen om foreløbige forholdsregler, at denne afskærmning ikke står færdig førend i løbet af 2023.
- 68 Det skal i denne henseende for det første påpeges, at EU's miljøpolitik, således som det fremgår af artikel 191, stk. 1, TEUF, navnlig bidrager til bevarelsen, beskyttelsen og forbedringen af miljøkvaliteten og til beskyttelsen af menneskers sundhed. Det fremgår endvidere af første betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/118/EF af 12. december 2006 om beskyttelse af grundvandet mod forurening og forringelse (EUT 2006, L 372, s. 19), at grundvandet i EU er en værdifuld naturressource, der som sådan bør beskyttes mod forringelse, hvilket navnlig er vigtigt i forbindelse med grundvandsafhængige økosystemer og anvendelse af grundvand til vandforsyning til menneskeligt forbrug.
- 69 Som det imidlertid fremgår af nærværende kendelses præmis 66, kan en fortsættelse af brunkulsudvindingen fra minen i Turów på grund af den uafbrudte afstrømning af en betydelig vandmængde fra tjekkisk område i retning af polsk område forårsage en klar sænkning af grundvandsspejlet og umuliggøre drikkevandsforsyningen af de befolkningsgrupper, som er afhængige af de berørte vandforekomster. På denne baggrund må det fastslås, at sådanne skader er af alvorlig karakter.
- 70 For det andet er en skade på miljøet og folkesundheden principielt af uoprettelig karakter, for så vidt som indgreb i sådanne interesser som følge af disses natur oftest ikke kan omgøres med tilbagevirkende kraft (kendelse afsagt af Domstolens præsident den 2.10.2003, Kommissionen mod Østrig, C-320/03 R, EU:C:2003:543, præmis 92). Dette synes at være tilfældet i den foreliggende sag, for så vidt som faldet i det berørte grundvandsspejl og de talrige konsekvenser af den manglende drikkevandsforsyning for de berørte befolkningsgrupper ikke kan udbedres senere, når skaden er indtrådt, heller ikke selv om Den Tjekkiske Republik får medhold i hovedsagen.
- 71 Der skal endvidere tages hensyn til forsigtighedsprincippet, som indgår i grundlaget for EU's politik for et højt beskyttelsesniveau på miljøområdet i overensstemmelse med artikel 191, stk. 2, første afsnit, TEUF, og i lyset af hvilket EU-lovgivningen om miljøbeskyttelse skal fortolkes (jf. i denne retning kendelse af 20.11.2017, Kommissionen mod Polen, C-441/17 R, EU:C:2017:877, præmis 42 og den deri nævnte retspraksis).
- 72 Det følger af det ovenfor anførte, at en fortsættelse af brunkulsudvindingen fra minen i Turów vil kunne forårsage alvorlig og uoprettelig skade på miljøet og folkesundheden.
- 73 De argumenter, som Republikken Polen har fremlagt i sine skriftlige bemærkninger vedrørende anmodningen om foreløbige forholdsregler, kan ikke rejse tvivl om denne bedømmelse.
- 74 Med hensyn til argumentet om, at Den Tjekkiske Republik ikke har godtgjort, at minedriften i Turów er den afgørende årsag til faldet i grundvandsspejlet, er det nemlig tilstrækkeligt at fastslå, at det er ubestridt, at disse aktiviteter i det mindste udgør en af årsagerne til dette fald, idet Republikken Polen selv har vurderet, at det var nødvendigt at opføre en afskærmning mod udsivning med henblik på at forebygge virkningerne af de nævnte aktiviteter. Den af Den Tjekkiske Republik hævdede skade er følgelig direkte knyttet til brunkulsudvindingen fra minen i Turów, hvorfor dette argument ikke kan tages til følge.

- 75 For så vidt angår Republikken Polens argument om, at virkningerne af drænsystemet i det åbne brud i Turów for grundvandsspejlet på tjekkisk område er midlertidige og reversible takket være opførelsen af en afskærmning mod udsivning, må det konstateres, at dette arbejde ifølge denne medlemsstats oplysninger først er fuldført i februar 2023. Denne foranstaltning kan derfor ikke få indvirkning på følgevirkningerne af, at brunkulsudvindingen fra minen i Turów fortsættes indtil afsigelsen af den endelige dom.
- 76 Republikken Polens argument om, at den af Den Tjekkiske Republik hævdede skade skyldes omstændigheder, der ligger før vedtagelsen af de afgørelser, der tillod fortsættelsen af brunkulsudvindingen fra minen i Turów, kan heller ikke tiltrædes. Selv om de skadelige virkninger for grundvandet som følge af minedriften synes at være begyndt før vedtagelsen af disse afgørelser, kan den uafbrudte afstrømning af grundvand som følge af en fortsættelse af disse aktiviteter indtil afsigelsen af den endelige dom nemlig stadig forårsage yderligere fald i grundvandsspejlet på tjekkisk område og således gøre uoprettelig skade på miljøet og folkesundheden.
- 77 Ligeledes kan Republikken Polens argument om, at en indstilling af brunkulsudvindingen fra minen i Turów indtil afsigelsen af den endelige dom ikke kan forhindre sænkningen af grundvandsspejlet eller afbøde de skadelige virkninger heraf, heller ikke lægges til grund. Det må nemlig konstateres, at selv om en indstilling af disse aktiviteter ikke gør det muligt at retablere et godt niveau for grundvandsspejlet, vil den kunne forhindre, at grundvandsspejlet falder til et uopretteligt lavt niveau, inden der er afsagt endelig dom.
- 78 I modsætning til, hvad Republikken Polen har gjort gældende, vil de skader, der ifølge Den Tjekkiske Republiks argumenter skyldes faldet i grundvandsspejlet og manglen på drikkevandsforsyning af de berørte befolkningsgrupper, således som det fremgår af nærværende kendelses præmis 70, endvidere ikke kunne vurderes og udbedres på et senere tidspunkt.

- 79 På baggrund af det ovenstående må det fastslås, at betingelsen om uopsættelighed er opfyldt i den foreliggende sag.

Interesseafvejning

- 80 Det skal endelig, i overensstemmelse med den ovenfor i denne kendelses præmis 34 anførte retspraksis, undersøges, hvorvidt en interesseafvejning taler for, at de foreløbige forholdsregler, der er blevet anmodet om, skal tages til følge, eller for, at anmodningen om foreløbige forholdsregler skal forkastes.
- 81 Ifølge Den Tjekkiske Republik vejer interessen i at forhindre alvorlige og uoprettelige skader på miljøet og folkesundheden som følge af en fortsættelse af minedriften i Turów tungere end Republikken Polens samfundsøkonomiske og energimæssige interesser i at fortsætte disse aktiviteter.
- 82 Først og fremmest kunne de samfundsøkonomiske konsekvenser, som Republikken Polen har påpeget, nemlig undgå eller kompenseres ved hjælp af eksisterende instrumenter, f.eks. EU-midler, der ville gøre det muligt at skabe nye arbejdspladser. Dernæst indebærer en indstilling af brunkulsudvindingen fra minen i Turów ifølge Den Tjekkiske Republik ikke nødvendigvis en afbrydelse af driften af elværket i Turów, for så vidt som andre brunkulsminer beliggende på polsk område kunne forsyne det nævnte værk med brunkul. Henset til forsigtighedsprincippet vejer Den Tjekkiske Republiks interesse i beskyttelsen af grundvandsspejlet endelig tungere end Republikken Polens interesse i at undgå de rent økonomiske konsekvenser af en indstilling af disse aktiviteter.
- 83 Republikken Polen har gjort gældende, at en indstilling af brunkulsudvindingen fra minen i Turów indtil afsigelsen af den endelige dom vil forårsage alvorlige miljømæssige, økonomiske og sociale følger. Endvidere vil en indrømmelse af de foreløbige forholdsregler, som Den Tjekkiske Republik har anmodet om, betyde en trussel mod Republikken Polens energiforsyningssikkerhed.
- 84 For så vidt angår de miljømæssige konsekvenser har Republikken Polen fremhævet, at en brat indstilling af brunkulsudvindingen fra minen i Turów vil påvirke denne mines miljøbalance og hindre sikringen af minestedet med henblik på nedlukning og sanering. For det første vil den manglende dræning af minen navnlig medføre en ukontrolleret oversvømmelse heraf, hvilket vil udløse negative

fysisk-kemiske processer. For det andet kan en indstilling af arbejdet med at sikre minen udløse jordskred. For det tredje risikerer en brat afbrydelse af udvindingsaktiviteterne at udløse minerystelser i undergrunden og en øget risiko for brand og ukontrollerede udslip af gas til atmosfæren.

- 85 For så vidt angår truslen mod energiforsynings sikkerheden har Republikken Polen anført, at en indstilling af brunkulsudvindingen fra minen i Turów uvægerligt vil medføre, at driften af elværket i Turów ophører. Ifølge denne medlemsstat tillader dette værks teknologiske konfiguration ikke fornyet idriftsættelse, hvis samtlige produktionsenheder lukkes ned. Det vil betyde en drastisk forringelse af energibalancen i det polske elektricitetsforsyningsnet, som vil give sig udtryk i et fald i elproduktionen på op mod 50 mio. kWh om året og et stort økonomisk tab. Mens det var meningen, at dette værk i 2021 skulle dække ca. 4,5% af Polens strømforbrug, vil indstilling af det nævnte værk nu være en trussel mod ca. 3,7 mio. husstandes elforsynings sikkerhed.
- 86 Indstilling af driften af elværket i Turów vil endvidere udsætte en stor del af Polen for en risiko for systemiske mangler, hvilket vil medføre et fald i elforsyningen af de polske forbrugere. Uden dette elværk vil et nedbrud i den sydvestlige del af Polen være en direkte trussel mod de grænseoverskridende sammenkoblinger mellem Republikken Polen, Forbundsrepublikken Tyskland og Den Tjekkiske Republik. Driften af det nævnte værk gør det muligt at honorere kravene til opretholdelse af elforsynings driftssikkerhed som defineret i EU-retten. Endelig vil en indstilling af driften af elværket i Turów hindre gennemførelsen af vigtige projekter og investeringer på energiområdet.
- 87 For så vidt angår de negative sociale virkninger har Republikken Polen anført, at en indrømmelse af de foreløbige forholdsregler, der er anmodet om, vil føre til afskedigelse af arbejdstagere i minen i Turów og på elværket i Turów. Endvidere vil en indstilling af minedriften i Turów ligeledes berøre underleverandørernes ansatte. En lukning af denne mine og dette værk vil således udløse tab af ca. 5 000 direkte og 10 000 indirekte arbejdspladser. I modsætning til, hvad Den Tjekkiske Republik har hævdet, vil disse sociale følgevirkninger endelig ikke kunne dækkes med EU-midler.
- 88 I denne henseende bemærkes, at det fremgår af de vurderinger, der er foretaget inden for rammerne af undersøgelsen af betingelsen om uopsættelighed, at en fortsættelse af brunkulsudvindingen fra minen i Turów indtil afsigelsen af den endelige dom kan forårsage alvorlig og uoprettelig skade på miljøet og folkesundheden.
- 89 Det må derimod i første række konstateres, at Republikken Polen kun i generelle vendinger har hævdet, at en indstilling af disse aktiviteter vil medføre skader på minens »miljøbalance«. Det skal endvidere bemærkes, at mens den af denne medlemsstat hævdede angivelige skade på miljøet skyldes, at det i tilfælde af en indstilling af de nævnte aktiviteter vil være umuligt at sikre minestedet og klargøre det til endelig nedlukning, indebærer en indrømmelse af de foreløbige forholdsregler, hvorom der er anmodet, ikke en endelig nedlukning af minen i Turów eller indstilling af sikringsarbejdet, men alene en midlertidig indstilling af brunkulsudvindingen i denne mine indtil afsigelsen af den endelige dom. Det skal desuden anføres, at Domstolens præsident ved en afgørelse af dags dato har besluttet at imødekomme Den Tjekkiske Republiks anmodning om, at sag C-121/21 i henhold til procesreglementets artikel 53 pådømmes forud for andre sager.
- 90 I anden række skal det for så vidt angår Republikken Polens argumenter om en trussel mod landets energiforsynings sikkerhed, elforsyningen af de polske forbrugere og den grænseoverskridende elektricitetsudveksling for det første påpeges, at denne medlemsstat ikke har underbygget sit udsagn om, at en indrømmelse af de foreløbige forholdsregler, hvorom der er anmodet, vil medføre en uigenkaldelig lukning af elværket i Turów på grund af dettes teknologiske konfiguration.
- 91 For det andet fremgår det af Republikken Polens skriftlige svar på Domstolens spørgsmål, at de elværker, der er beliggende på denne medlemsstats område, er koblet på det nationale elnet, og at den elektricitet, som hvert af disse værker producerer, transporteres til lavspændingsnettet og derefter ud til forbrugerne. Det fremgår i øvrigt ligeledes af disse svar, at forvalterne af elnettet skal sikre balancen mellem elproduktionen og strømforbruget på polsk område, og at det dermed påhviler dem at pålægge elværkerne at øge eller reducere deres elproduktion alt efter efterspørgslen i det nævnte net.

- 92 Det følger heraf, at selv om det kan få negative virkninger, at et elværk pludselig standser sin produktion, er elnettets forvaltere i stand til at kompensere for en sådan mangel og opretholde balancen i elnettet. Følgelig har Republikken Polen ikke i tilstrækkeligt omfang godtgjort, at en indstilling af brunkulsudvindingen fra minen i Turów reelt vil true landets energiforsyningsikkerhed, elforsyningen af de polske forbrugere eller den grænseoverskridende elektricitetsudveksling. Endvidere kan den af Republikken Polen hævdede angivelige skade som følge af, at det er umuligt at gennemføre vigtige projekter og investeringer på energiområdet, under alle omstændigheder ikke veje tungere end hensynet til miljøet og folkesundheden.
- 93 I tredje og sidste række skal det fastslås, at den af Republikken Polen hævdede samfundsøkonomiske skade som følge af nedlæggelse af arbejdspladser i tilknytning til minen og elværket i Turów og hos underleverandørerne hovedsagelig er af økonomisk karakter, og at en sådan skade ikke, bortset fra ganske usædvanlige tilfælde, kan betragtes som uoprettelig, da en økonomisk erstatning som hovedregel kan genoprette skadelidtes økonomiske situation, som den forelå, før skaden indtraf (kendelse afsagt af Domstolens præsident den 28.2.2008, Frankrig mod Rådet, C-479/07 R, ikke trykt i Sml., EU:C:2008:137, præmis 24 og den deri nævnte retspraksis).
- 94 Selv om Republikken Polen har gjort gældende, at disse arbejdstagere på grund af den uoprettelige karakter af indstillingen af driften af minen og elværket i Turów vil blive tvunget til definitivt at forlade deres erhverv, fremgår det imidlertid af nærværende kendelses præmis 90, at denne medlemsstat ikke har godtgjort, at en indrømmelse af de foreløbige forholdsregler, hvorom der er anmodet, vil betyde en uigenkaldelig lukning af minen og elværket.
- 95 Under disse omstændigheder skal afvejningen af de foreliggende interesser falde ud til fordel for en indrømmelse af de af Den Tjekkiske Republik anmodede foreløbige forholdsregler.
- 96 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal Den Tjekkiske Republiks anmodning om foreløbige forholdsregler, jf. nærværende kendelses præmis 1, tages til følge.

På grundlag af disse præmisser bestemmer Domstolens vicepræsident:

- 1) **Republikken Polen indstiller straks, indtil der er afsagt endelig dom i sag C-121/21, brunkulsudvindingen fra minen i Turów (Polen).**
- 2) **Afgørelsen om sagsomkostningerne udsættes.**

Underskrifter

* Processprog: polsk.